

**TÜRKİYE - İRAN
VAN FORUMU**

**Türkiye - İran: Sektörel ve
Finansal Derinleşme**

TÜRKİYE - İRAN VAN FORUMU

“Türkiye - İran: Sektörel ve Finansal Derinleşme”

VAN BİLDİRİSİ (TASLAK)

1 - Türkiye - İran Van Forumu 24-25 Ekim 2014 tarihinde Van’da yapıcı ve samimi bir ortam içinde gerçekleştirilmiştir. Van Valiliği, DAKA (Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı), IPIS (İran Dışişleri Bakanlığı Siyasi ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi işbirliğinde TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) tarafından düzenlenen Türkiye - İran Van Forumu’nda “Sektörel ve Finansal Derinleşme” ana teması üzerine odaklanılmıştır. Toplantı’ya, Türkiye ve İran’dan sektör temsilcileri, düşünce ve kanaat önderleri, sivil toplum ve düşünce kuruluşlarının yöneticileri, akademisyenler, parlamento üyeleri, çeşitli seviyelerde protokol temsilcileri, gözlemci diplomatik misyon temsilcileri ve ilgili uzmanlar ile medya temsilcileri katılmışlardır. Bu çerçevede “Kamu Diplomasisi”, “Kültür ve Turizm”, “Eğitim (Dil)”, “Sağlık ve Sağlık Turizmi”, “Enerji ve Petrokimya”, “Sanayi”, “Türkiye - İran Medeniyet Diyalogu”, “Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme”, “Bankacılık ve Finans”, “Ekonomi ve Ticaret”, “Medya ve İletişim”, “Bilim ve Teknoloji”, “İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı” konuları ele alınmıştır.

2 - Forum sırasında, katılımcı kişi ve kurumlar; hem ülkeleri hem de Türkiye - İran ortak yararına Forum kurumsalı altında yapılan çalışmaların genişletilmesi, kurumsallaştırılması, İran ve Türkiye’deki etkinliklerle sürdürülmesi kararı almışlardır. Ayrıca, ilgili kamu otoritelerinin ve uluslararası alanda etkin olan STK’ların bu sürece katılımının ve desteğinin önemini vurgulanması benimsenmiştir. İki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve meselelerin suhuletle halledilebilmesi için resmî ve sivil düzeyde etkileşimin artırılması gereği de vurgulanmıştır.

3 - Ülkeler komşularının kim olacağını belirleme imkânına sahip değillerdir, ama komşuları ile ilişkilerinin dostluk, rekabet ya da husumet temelinde ilerlemesini belirleme imkânına sahiptirler. Bu nedenle kullanılan dilin “dostluk dili” olmasına özen gösterilmelidir. İlişkilerde güven duygusunun ve ortamının korunmasına dikkat edilmelidir. İran - Türkiye ilişkileri “yoğun rekabet” ve “yüksek işbirliği” ile tanımlanmaktadır ve ilişkilerin geleceği açısından bu iki olgunun birlikte yönetilmesi gerekmektedir. Husumete dönüşmediği sürece rekabet ilişkilerinin bölgesel dinamizm kazandıracağı kabul edilmekle birlikte, işbirliği alanlarının genişletilmesi ve dostluk dilinin ve ilişkilerinin geliştirilmesi ehemmiyet arz etmektedir. Bu şekilde iki ülke, bölgesel ve küresel sorunların çözümüne ciddi ortak katkı sağlayabileceklerdir.

4 - İran ve Türkiye arasındaki anlaşmazlıklar sadece bölge dışı unsurların çıkarlarına hizmet etmektedir. İran ve Türkiye üçüncü ülkeler ya da taraflarla ilişkilerinin seyrinden bağımsız olarak ikili ilişkilerin gelişmesi üzerine odaklanmalıdır. İlişkilerin düzelmesi ve daha da gelişmesi sadece bölgesel düzeyde değil, kıtasal ve küresel düzeylerde de iki ülkenin siyasi ve ekonomik manevra alanını ve etkinliğini genişletecektir. İran ve Türkiye’nin oluşturacağı ağırlık merkezi bölgeyi, İslam dünyasını ve küresel dengeleri etkileyecektir.

TÜRKİYE - İRAN VAN FORUMU

Türkiye - İran: Sektörel ve Finansal Derinleşme

5 - İslam dünyası düzeyinde iki ülkenin birlikte davranması; mezhepler arası sağlıklı etkileşim, radikal hareketlerin önlenmesi ve İslam dünyasında istikrarın sağlanması bakımından büyük önem taşımaktadır.

6 - 2015 yılında 30 milyar dolara erişmesi hedeflenen İran - Türkiye ticaret hacmi, 150 milyar dolarlık potansiyele sahiptir. Bunun için aşılması gereken zihinsel eşik "karşılıklı bağımlılık" temelinde "Sektörel ve finansal derinleşme"dir. Siyasi ilişkilerin geleceği bakımından hayati öneme haiz olan ticari ve ekonomik ilişkilerin sağlıklı bir zeminde ilerlemesinin temel şartı, sağlıklı ortak bankacılık sistemi oluşturulmasıdır. Bu konuda krizleri fırsat imkânı olarak gören bir yaklaşımla, İran ile Türkiye arasındaki ilişkilerin her alanda karşılıklı menfaatleri gözeterek geliştirilmesi gerekmektedir.

7 - Van ve Hoy gibi sınır şehirleri, Türkiye - İran arasındaki ekonomik ilişkilerden hak ettiği payı alamamaktadır. Bunun için ulaşım ve iletişimin yanı sıra finansal, bürokratik ve diplomatik hizmetler gibi alanlardaki eksikliklerin süratle giderilmesi gerekmektedir.

8 - Turistik ilişkiler sadece ekonomik açıdan ele alınmamalıdır. İki ülke vatandaşları arasındaki kültürel etkileşim, ilişkilerin daha sağlam bir zeminde daha süratli ilerlemesine katkı sağlayacaktır. Turizmin gelişmesi için kültür ve turizm fuarlarının kurulması, güven duygusunun ziyaretçiye saygı temelinde askerî, ekonomik, psikolojik vb. tüm yönleri ile geliştirilmesi gerekmektedir.

9 - Öğrenci ve öğretim üyesi değişimi, ortak sportif ve kültürel faaliyetlerin artırılması, yükseköğrenim denklik sorunlarının çözülmesi gerekmektedir.

10 - İki ülke arasındaki ilişkilerin istikrarı ve sürekliliği için kadınlar arası işbirliği ortamının oluşturulması, İran ve Türkiye kadınları arasında sanatsal ve kültürel ortak faaliyetler düzenlenmesi gerekmektedir.

11 - Sağlık alanında İran ve Türkiye son dönemde önemli gelişmeler kaydetmiştir. İki ülkenin mevcut deneyimlerin paylaşılmasını sağlayacak ortak politikalar geliştirmesi, bu alanda daha iyi mesafe almalarına katkı sağlayacaktır.

12 - Enerji alanında işbirliği; boru hatlarının geliştirilmesi ve ticari dengenin sağlanması, diğer ülkelerin arz ve talepleri doğrultusunda uygun politikalar geliştirilmesi ve bölgesel güvenliğin sağlanması ile mümkündür.

13 - İki ülke arasındaki tercihli ticaret ilişkilerinden serbest ticaret aşamasına geçmenin imkânları araştırılmalıdır.

14 - Sonuç olarak, yararlı, verimli ve karşılıklı görüş ve beklentilerin açıklıkla belirtilmesini sağlayan önemli bir etkinlik gerçekleştirilmiştir.

25 Ekim 2014, Van

